

TUUSULAN KUNNAN SÄÄDÖSKOKOELMA

KONSERNIOHJE

Kunnanhallitus 16.3.2026 § 105

Valtuusto 30.3.2026 § xx Voimaan 1.4.2026

Sisällysluettelo

JOHDANTO	1
1 § Tarkoitus ja tavoite.....	1
2 § Soveltamisala.....	2
3 § Hyväksyminen ja sitovuus.....	2
4 § Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta.....	3
5 § Talouden ja investointien suunnittelu.....	3
6 § Raportointi ja konsernitilinpäätös.....	3
7 § Ennakkokantamenettely	4
8 § Hallituksen kokoonpano ja asiantuntemus	5
9 § Palkkiot	5
10 § Hyvä hallinto- ja johtamistapa	5
11 § Tiedottaminen ja luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus.....	6
12 § Konsernin sisäiset palvelut.....	6
13 § Tytäryhteisöjen tilintarkastus.....	6
14 § Sisäinen tarkastus ja tarkastuslautakunta	7
15 § Konserniohjeen seuranta ja päivitys	7
ASIAKIRJAVIITTAUKSET	8

JOHDANTO

Tuusulan kunta muodostaa kuntalain (410/2015) 6 §:n mukaisen kuntakonsernin yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa. Kuntalain 47 § edellyttää, että kunnanvaltuusto hyväksyy konserniohjeen, jossa annetaan tarpeelliset määräykset kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnasta. Konserniohje linjaa periaatteet ja menettelyt, joilla varmistetaan kuntastrategian ja omistajapolitiikan toteutuminen, talouden kestävyys, hyvä hallinto sekä konsernin kokonaisuus. Ohjeen teksti on tiivis ja operatiivisesti selkeä, jotta yhtiöiden hallitusten ja johdon on helppo noudattaa sitä.

Tämä ohje korvaa vuoden 2017 konserniohjeen (kv 13.11.2017 § 193) ja perustuu Kuntaliiton suosituksiin (2017) sekä Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen (2024).

1 § Tarkoitus ja tavoite

Tuusulan kunnan konserniohjeen tarkoitus on yhdenmukaistaa menettelyt ja vastuut omistajaohjauksessa sekä varmistaa, että tytäryhteisöjen toiminta on Tuusulan kuntastrategian ja omistajapolitiikan mukaista.

Kuntakonsernin strateginen johtaminen vaatii suurten kokonaisuuksien hallintaa ja aktiivista omistajuutta. Tämä edellyttää selkeitä tavoitteita omistajuudelle: mitä omistetaan, mitä lisäarvoa omistuksella tavoitellaan ja miten omistuksen tuloksellisuutta seurataan.

Kuntakonserni on taloudellinen kokonaisuus: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kunnan tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös ja kriisikuntakriteerit arvioidaan konsernitasoisesti.

Ohjeen tavoitteet ovat:

- Selkeyttää menettelytavat - ohjaus ja raportointi
- Varmistaa kuntastrategian ja omistajapolitiikan toteutuminen
- Investointien ja riskien hallittu suunnittelu
- Avoimuus ja tiedonsaanti - tiedonkulku ja vuorovaikutus yhtiöiden ja konsernijohdon välillä
- Hyvän hallinto- ja johtamistavan noudattaminen
- Edistää taloudellinen ja toiminnallinen tehokkuus sekä läpinäkyvyys
- Turvata kuntakonsernin kokonaisuus ja tytäryhteisöjen tehtävien menestyksellinen hoitaminen

Tuusulan vähintään valtuustokausittain päivitettävä omistajapoliittinen ohjelma on osa kuntastrategiaa ja täydentää konserniohjetta. Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden

toteuttajina ja noudattavat kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen määrittelemiä toimintalinjauksia.

2 § Soveltamisala

Ohjetta sovelletaan kuntaan, sen tytäryhteisöihin, säätiöihin, kuntayhtymiin ja osakkuusyhteisöihin soveltuvien osien. Konserniin kuuluvat yhteisöt määritellään kirjanpitolain mukaisesti.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Lain mukaan määräysvalta muodostuu, jos kunta omistaa enemmän kuin puolet osakkeiden äänimäärästä tai kunnalla oikeus nimittää enemmistö yrityksen hallituksesta.

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyssuhteita ja osakkuusyhteyttä. Lain mukaan omistusyhteyssuhteenä pidetään yritystä, jonka osakepääomasta kunta omistaa vähintään viidesosan. Tätä pienemmällä omistusosuudella olevat yritykset ovat osakkuusyhteyksiä.

Tuusula-konsernin tytäryhtiöt, osakkuusyhteisöt ja konserniin kuuluvat kuntayhtymät ovat lueteltu liitteessä 1. Kunta päivittää liitettä mahdollisten tulevien muutosten mukaisesti.

3 § Hyväksyminen ja sitovuus

Konserniohje hyväksytään valtuustossa ja käsitellään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen hallituksissa ja muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Hyväksytty ohje sitoo konserniin kuuluvia yhteisöjä, ellei niitä koskeva pakottava lainsäädäntö, yhtiöjärjestys, sopimukset tai säännöt muuta edellytä.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnan konsernijohtoon.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4 § Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta

Konsernijohtoon kuuluvat Tuusulan kunnan hallintosäännön 22 §:n mukaan kunnanhallitus, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksesta, konsernivalvonnasta ja riskienhallinnasta kokonaisuudesta.

Kunta toteuttaa omistajaohjausta konserniohjeen lisäksi tytäryhteisöissä kunnan nimeämille henkilöille annettavin toimiohjein, yhtiökokouspäätöksin sekä valitsemalla tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallitusjäsenet. Hallintosäännön 23 §:n kohta 9 mukaan kunnanhallitus antaa toimintaohjeet eri yhteisöjen, laitosten tai säätiöiden hallintoelimeen valituille henkilöille.

Omistajaohjausta käytetään yhdenvertaisuusperiaatetta kunnioittaen siten, ettei päätöksillä tuoteta epäoikeutettua etua toisten omistajien tai muiden yhteisöjen kustannuksella. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Hallintosääntö määrittelee tarkemman toimivallan.

Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on aina läsnäolo – ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja voivat delegoida puhevaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle.

5 § Talouden ja investointien suunnittelu

Valtuusto asettaa tytäryhteisöille taloussuunnitelman tavoitteet. Tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta ja omistajapolitiikasta sekä yhtiön liiketoiminnan luonteesta. Konsernijohto käy tytäryhteisöjen kanssa tavoitekeskustelun talousarviovalmistelun aikana. Tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön hallitus vastaa yhteisön asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä.

Tytäryhteisön taloussuunnitelmien tulee sisältää vähintään tulos-, rahoitus ja investointisuunnitelmista sekä olennaiset riskit ja epävarmuustekijät. Kunnan talousarviossa ja suunnitelmassa huomioidaan konsernin vastuut ja velvoitteet.

6 § Raportointi ja konsernitilinpäätös

Tytäryhteisöt raportoivat kunnalle vähintään neljännesvuosittain tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä sekä olennaisista riskeistä. Toimintakatsauksen yhteydessä tytäryhteisöjen tulee arvioida tavoitteiden toteutumista koko kuluvalle tilikaudella ja mahdollisia poikkeamia tavoitteista ja

tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin. Tilikausi on kalenterivuosi. Konsernitilinpäätöksen laatimista varten tytäryhteisöt toimittavat:

- tilinpäätösasiakirjat liitetietoineen, toimintakertomus sekä tilintarkastuskertomus
- tulos- ja rahoituslaskelman vertailut (budjetti-toteuma)
- keskeiset talouden tunnusluvut:
 - o kannattavuus - käyttökatemarginaali %, liikevoittoprosentti %
 - o maksuvalmius - current ratio, quick ratio, rahavarat tilikauden päättyessä
 - o vakavaraisuus - omavaraisuusaste (%), nettovelkaantumisaste
 - o investoinnit - investointien omahankintamenot ja investointien tulorahoitusaste (%)
- tavoitteiden toteumaraportti ja poikkeamien selitykset

Aineisto toimitetaan kunnan talousjohdon antamien aikataulujen ja ohjeiden mukaisesti. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen on järjestettävä kirjanpitosäilytys, että kunta voi laatia konsernitilinpäätöksen sille määrätyssä ajassa.

7 § Ennakkokantamenettely

Tytäryhteisön hallituksen on hankittava konsernijohdon kirjallinen kanta jo asian valmisteluvaiheessa ennen päätöksiä seuraavissa asiaryhmissä:

- Rakenne ja omistukset: perustaminen, sulautumiset/järjestelyt, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen olennaiset muutokset, toiminta-ajatuksen tai juridisen rakenteen olennainen muutos.
- Investoinnit ja rahoitus: toimintaan nähden merkittävät tai taloussuunnitelmasta olennaisesti poikkeavat investoinnit; pääomarakenteen merkittävä muutos; merkittävä lainanotto/-anto; vakuudet, takaukset ja muut merkittävät vastuut; johdannaissopimusten käyttö.
- Omaisuus ja yritysjärjestelyt: kiinteistö- ja yrityskaupat; tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) myynti, vuokraus, luovutus tai panttaus.
- Poikkeukselliset sopimukset: epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset osakkeenomistajien, hallituksen jäsenten tai johdon kanssa; periaatteelliset tai laajakantoiset sopimukset; sidosyksikköaseman menettämiseen vaikuttavat ratkaisut.
- Maksuvalmiutta ja toimintaa olennaisesti muuttavat toimenpiteet: saneeraus, selvitystila tai konkurssi sekä muut vastaavat järjestelyt.
- Toimitusjohtajan valinta

Ennakkokanta merkitään yhtiön pöytäkirjaan. Lopullinen päätösvalta ja vastuu säilyvät yhteisöllä. Menettely ei siirrä yhtiöoikeudellista vastuuta kunnalle.

8 § Hallituksen kokoonpano ja asiantuntemus

Kunnanhallitus nimeää hallitusjäsen ehdokkaat tytäryhteisöihin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Nimeämisellä varmistetaan hallituksen kollektiivinen osaaminen. Tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten tulee täyttää seuraavat kelpoisuusvaatimukset:

- Henkilöllä ei saa olla liiketoimintakieltoa eikä hän saa olla konkurssissa.
- Henkilöllä tulee olla tehtävän hoitamiseen riittävä talouden, johtamisen tai toimialan asiantuntemus.
- Henkilön tulee kyetä käyttämään riittävästi aikaa hallitustyöhön.
- Henkilöllä tulee olla hyvä maine ja toiminnan eettiset periaatteet täyttävä tausta.

Jäseniltä edellytetään riippumatonta harkintaa ja kykyä ohjata toimitusjohtajaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarvittaessa hallitukseen voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia asiantuntijoita, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Nimitys- ja kelpoisuuskriteerit arvioidaan etukäteen läpinäkyvästi.

9 § Palkkiot

Yhtiöiden palkkionkäytännöissä noudatetaan soveltuvasti Tuusulan kunnan kulloinkin voimassa olevaa palkkiosäännöstä.

10 § Hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen tulee hyväksyä hyvän hallinnon periaatteet, jotka varmistavat avoimuuden, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan.

Tytäryhteisöissä noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita, joilla varmistetaan terveet liiketoimintaperiaatteet, avoimuus, luotettava talousraportointi, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä eettinen toiminta. Periaatteisiin sisältyy mm.:

- lahjonnan ja korruption nollatoleranssi,
- poliittisen toiminnan taloudellisen tukemisen kieltä,
- lähipiiritapahtumien huolellinen raportointi ja
- riittävät valvontamenettelyt väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

Konsernijohto seuraa periaatteiden toteutumista osana konsernivalvontaa.

11 § Tiedottaminen ja luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus

Yhteisön tulee tiedottaa toiminnastaan ja taloudestaan oma-aloitteisesti ja informoida kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Tiedottamisessa noudatetaan kunnan viestintäperiaatteita sekä julkisuus- ja salassapitosäännöksiä. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kansliapäällikkö tai talousjohtaja.

Kunnan luottamushenkilöitä ovat kuntalain 69 §:n mukaisesti valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsevat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt.

Tehtävänsä perusteella kunnan toimielimen jäseneksi valittu kunnan viranhaltija tai työntekijä ei kuitenkaan ole kunnan luottamushenkilö kuten eivät myöskään vaikuttamistoimielinten (mm. nuorisovaltuusto, ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto) jäsenet.

Kuntalain 83 §:n mukaisesti luottamushenkilöllä on oikeus saada tehtävässään tarvitsemiaan kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja kunnan viranomaisilta ja konsernijohdolta; tietopyynnöt osoitetaan kirjallisesti kansliapäällikölle tai talousjohtajalle. Salassa pidettävää tietoa ei saa luovuttaa edelleen. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

12 § Konsernin sisäiset palvelut

Kunta voi järjestää konsernin sisäisiä palveluja (esim. taloushallinto, rahoitus, tietohallinto) keskitetysti tehokkuuden, laadun ja riskienhallinnan varmistamiseksi. Palveluiden käytössä otetaan huomioon hankintalainsäädäntö sekä kilpailuneutraliteetti ja markkinaperusteinen hinnoittelu silloin, kun toimitaan kilpailutilanteessa markkinoilla. Yhteisöjen tulee arvioida kunnan ja konserniyhtiöiden palveluiden kilpailukykyisyys suhteessa vaihtoehtoihin.

13 § Tytäryhteisöjen tilintarkastus

Tytäryhteisöihin valitaan lähtökohtaisesti kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei perustellusta syystä toisin päätetä. Tavoitteena on varmistaa valvonnan yhtenäisyys ja riittävä näkymä konsernin kokonaisuuteen. Tilintarkastuskertomukset toimitetaan kunnalle ilman aiheetonta viivettä.

14 § Sisäinen tarkastus ja tarkastuslautakunta

Kunnan sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin edellyttämät tiedot ja tarkastaa tarvittavat prosessit. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Salassapitovelvollisuutta noudatetaan. Tilintarkastajalla on oikeus saada tehtävänsä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat kunnan viranomaisilta ja konserniyhteisöiltä.

15 § Konserniohjeen seuranta ja päivitys

Konsernijohto seuraa ohjeen toimivuutta ja esittää tarvittavat muutokset valtuustolle. Ohje tarkistetaan vähintään valtuustokausittain tai aiemmin, jos lainsäädäntö tai konsernirakenne sitä edellyttää.

ASIAKIRJAVIITTAUKSET

Omistajapoliittiset linjaukset, kunnanvaltuusto 9.2.2026 § 4

Hyvä hallintotapa ohjeistus, kunnanhallitus 2.2.2026 § 50

Hallintosääntö, kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 197

Palkkiosääntö, kunnanvaltuusto 12.5.2025 § 67